

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2009-2010

8 DECEMBER 2009

Wetsvoorstel tot invoering van een rookverbod in een voertuig waarin minderjarigen jonger dan 16 jaar aanwezig zijn, in het kader van de strijd tegen passief roken

ADVIES VAN DE COMMISSIE
VOOR DE SOCIALE AANGELEGENHEDEN

VERSLAG
VAN DE COMMISSIE VOOR
DE SOCIALE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW VIENNE

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2009-2010

8 DÉCEMBRE 2009

Proposition de loi interdisant la consommation de tabac dans un véhicule lorsqu'il y a présence de mineurs de moins de 16 ans, dans le cadre de la lutte contre le tabagisme passif

AVIS DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES SOCIALES

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES SOCIALES
PAR
MME VIENNE

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Présidente : Nahima Lanjri.

Leden / Membres :

CD&V	Dirk Claes, Cindy Franssen, Nahima Lanjri, Els Schelfhout.
MR	Richard Fournaux, Caroline Persoons, Dominique Tilmans.
Open VLD	Jean-Jacques De Gucht, Nele Lijnen.
Vlaams Belang	Jurgen Ceder, Nele Jansegers.
PS	Franco Seminara, Christiane Vienne.
SP.A	Marleen Temmerman, Myriam Vanlerberghe.
CDH	Jean-Paul Procureur.
Écolo	Zakia Khattabi.

Plaatsvervangers / Suppléants :

Wouter Beke, Sabine de Bethune, Elke Tindemans, Pol Van Den Driessche, Els Van Hoof.
Christine Defraigne, Alain Destexhe, Philippe Fontaine, Philippe Monfils.
Ann Somers, Bart Tommelein, Patrik Vankrunkelsven.
Yves Buysse, Hugo Covelliers, Karim Van Overmeire.
Caroline Désir, Philippe Mahoux, Olga Zrihen.
fatma Pehlivan, Guy Swennen, Johan Vande Lanotte.
Céline Fremault, Vanessa Matz.
Benoit Hellings, Cécile Thibaut.

Zie :

Stukken van de Senaat :

4-1348 - 2008/2009 :

Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Fournaux c.s.

Voir :

Documents du Sénat :

4-1348 - 2008/2009 :

N° 1 : Proposition de loi de M. Fournaux et consorts.

I. INLEIDING

Dit wetsvoorstel tot invoering van een rookverbod in een voertuig waarin minderjarigen jonger dan 16 jaar aanwezig zijn, in het kader van de strijd tegen passief roken, van de heer Fourneaux c.s. werd overgezonden aan de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden, die op 24 juni 2009 besliste om het advies van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden in te winnen.

De commissie voor de Sociale Aangelegenheden besprak dit wetsvoorstel tijdens haar vergaderingen van 23 juni, 20 oktober en 10 en 24 november 2009 in aanwezigheid van mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Maatschappelijke Integratie, met het oog op het uitbrengen van voorliggend advies aan de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden. Op 20 november 2009 organiseerde de commissie een hoorzitting met de heer Luc van Auloos, advocaat-generaal bij het hof van beroep te Bergen, vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, en de heer Geert Verheyen, adjunct-directeur, directie van de Verkeerspolitie.

De bespreking van het wetsvoorstel tot invoering van een rookverbod in een voertuig waarin minderjarigen jonger dan 16 jaar aanwezig zijn, in het kader van de strijd tegen passief roken, van de heer Fourneaux c.s. (stuk Senaat, nr. 4-1348) werd samen behandeld met de bespreking van het wetsvoorstel betreffende een algemeen rookverbod in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook van de heren Ide en Claes (stuk Senaat, nr. 4-601), van het wetsvoorstel betreffende een algemene regeling voor de rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en de bescherming van werknemers tegen tabaksrook van de heer Claes c.s. (stuk Senaat, nr. 4-1141) en van het wetsontwerp betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook (stuk Senaat, nr. 4-1392/1).

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE INDIENERS VAN HET WETSVORSTEL

De heer Fourneaux verklaart dat het voorstel volgt op enkele adviezen in verband met passief roken bij kinderen die in verschillende tijdschriften werden gepubliceerd. Vooral voor personen met ademhalingsmoeilijkheden kan passief roken zeer belastend zijn. Het is duidelijk dat passief roken in een openbare plaats schadelijk kan zijn, maar dit geldt ook voor passief roken in de privésfeer. Alhoewel een voertuig kan worden beschouwd als deel uitmakend van de

I. INTRODUCTION

La proposition de loi interdisant la consommation de tabac dans un véhicule lorsqu'il y a présence de mineurs de moins de 16 ans, dans le cadre de la lutte contre le tabagisme passif, déposée par M. Fourneaux et consorts, a été transmise à la commission des Finances et des Affaires économiques qui a décidé, le 24 juin 2009, de demander l'avis de la commission des Affaires sociales.

La commission des Affaires sociales s'est penchée sur la proposition en question lors de ses réunions des 23 juin, 20 octobre, 10 et 24 novembre 2009, en présence de Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargée de l'Intégration sociale, en vue de rendre le présent avis à l'intention de la commission des Finances et des Affaires économiques. Le 20 novembre 2009, la commission a organisé une audition de M. Luc van Auloos, avocat-général près la cour d'appel de Mons, représentant du collège des procureurs généraux, et de M. Geert Verheyen, directeur adjoint, direction de la police de la circulation routière.

L'examen de la proposition de loi interdisant la consommation de tabac dans un véhicule lorsqu'il y a présence de mineurs de moins de 16 ans, dans le cadre de la lutte contre le tabagisme passif, déposée par M. Fourneaux et consorts (doc. Sénat, n° 4-1348) a été regroupé avec l'examen de la proposition de loi relative à une interdiction générale de fumer dans des lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac, déposée par MM. Claes et Ide (doc. Sénat, n° 4-601), de la proposition de loi concernant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac, déposée par M. Claes et consorts (doc. Sénat, n° 4-1141), et du projet de loi instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac (doc. Sénat, n° 4-1392/1).

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DES AUTEURS DE LA PROPOSITION DE LOI

M. Fourneaux explique que la proposition fait suite à plusieurs avis publiés dans certains périodiques concernant le tabagisme passif chez l'enfant. Le tabagisme passif peut être particulièrement préjudiciable aux personnes souffrant de problèmes respiratoires. S'il ne fait aucun doute que le tabagisme passif dans un lieu public peut être nocif, il en va de même du tabagisme passif dans la sphère privée. Bien qu'un véhicule puisse être considéré comme faisant partie de

privésfeer is het zeker niet de bedoeling van de indiener om een voorstel in te dienen dat mensen wil verbieden om thuis te roken. Het is echter een feit dat veel kinderen regelmatig in een voertuig aanwezig zijn en dat dit niet noodzakelijk de kinderen van de bestuurder of eigenaar van het voertuig zijn.

In andere Europese landen werd reeds een wetgeving aangenomen die het roken in een voertuig verbiedt wanneer er kinderen in het voertuig aanwezig zijn. Dit wordt gemotiveerd door het feit dat een voertuig een kleine ruimte is die bovendien meestal uitgerust is met ventilatiemogelijkheden die het probleem van passief roken vaak verergeren.

De heer Fourneau meent dat het wetsvoorstel is ingegeven door een zorg voor zowel de volksgezondheid als de verkeersveiligheid. Uit tal van studies blijkt immers dat roken aan het stuur een bijkomende vorm van afleiding kan zijn voor de bestuurder. Wat de volksgezondheid betreft, erkent spreker dat een voertuig een private ruimte is waar men in beginsel doet wat men wil, maar in de mate dat er medereizigers zijn kan men deze ook schade berokkenen door zijn gedrag.

Het wetsvoorstel vertrekt vooral vanuit deze bekommernis voor de volksgezondheid. Een wagen vormt immers een zeer kleine leefwereld waar de problematiek van het passief roken nog groter is dan elders, in het bijzonder voor de kinderen die zich in de wagen bevinden. Vandaar het voorstel om het roken te verbieden voor een bestuurder of voor een passagier wanneer er zich kinderen van jonger dan 16 jaar in de wagen bevinden.

De heer Fourneau heeft onderzocht hoe hij dit verbod het best in de wetgeving kon inpassen en is tot de conclusie gekomen dat een aanpassing van de wegcode het meest geschikt is. Dit betekent dat dit wetsvoorstel door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden moet worden behandeld, maar gelet op de bespreking van de wetsvoorstellen over een algemeen rookverbod in horecazaken lijkt het wenselijk dat de commissie voor de Sociale Aangelegenheden een advies zou uitbrengen.

De heer Vankrunkelsven verduidelijkt dat het verbod niet enkel voor de bestuurder moet gelden, maar ook voor de andere inzittenden van een wagen. Zelf is hij voorstander van een algemeen verbod op roken in alle gesloten ruimten waar zich ook kinderen bevinden, wat nog meer verregaand is. Voorliggend wetsvoorstel is een toepassing van dit principe en biedt het voordeel dat dit makkelijker te controleren is dan een rookverbod in een private woning.

Spreker merkt overigens op dat heel wat verbodsbepalingen in ons recht betrekking hebben op aange-

la sphère privée, le but de l'auteur n'est absolument pas de déposer une proposition interdisant aux gens de fumer chez eux. Il faut toutefois tenir compte du fait que les passagers véhiculés sont souvent des enfants, qu'ils soient ou non les enfants du conducteur ou du propriétaire du véhicule.

D'autres pays européens ont déjà adopté une législation interdisant de fumer dans un véhicule en présence d'enfants. L'argumentation avancée repose sur le fait qu'un véhicule est un espace exigu, de surcroît généralement équipé de systèmes de ventilation qui aggravent le problème du tabagisme passif.

Selon M. Fourneau, le dépôt de la proposition de loi répond à une double préoccupation, de santé publique et de sécurité routière. Il ressort en effet de nombreuses études que fumer au volant peut être une source de distraction supplémentaire pour le conducteur. En ce qui concerne la santé publique, l'intervenant reconnaît qu'un véhicule est un espace privé où l'on fait en principe ce que bon nous semble, mais il souligne que lorsque d'autres personnes sont présentes dans le véhicule, notre comportement risque de leur porter préjudice.

C'est essentiellement à cette préoccupation de santé publique que la proposition de loi cherche à répondre. En effet, un véhicule est un cadre de vie en miniature, où le problème du tabagisme passif se pose de manière encore plus aiguë qu'ailleurs, en particulier vis-à-vis des enfants présents dans le véhicule. D'où la proposition à l'examen visant à interdire au conducteur et aux passagers d'un véhicule de fumer lorsque des enfants de moins de 16 ans se trouvent à bord.

Après avoir cherché la meilleure façon d'inscrire cette interdiction dans la législation, M. Fourneau est arrivé à la conclusion qu'une modification du code de la route était la voie la plus indiquée. Cela signifie que la proposition de loi en question doit être examinée par la commission des Finances et des Affaires économiques. Toutefois, compte tenu de la discussion sur les propositions de loi relatives à une interdiction générale de fumer dans les établissements horeca, il semble souhaitable que la commission des Affaires sociales rende un avis sur la proposition qui fait l'objet du présent rapport.

M. Vankrunkelsven précise que l'interdiction doit concerner non seulement le conducteur, mais aussi les autres occupants du véhicule. Il est personnellement favorable à une interdiction générale de fumer dans tous les espaces clos où se trouvent des enfants, ce qui va encore plus loin. La proposition de loi à l'examen est une application de ce principe et présente l'avantage d'être plus facilement contrôlable qu'une interdiction de fumer dans une habitation privée.

Par ailleurs, l'intervenant relève que notre droit contient de nombreuses interdictions concernant des

legenheden die zich in de private omgeving afspelen. Men kan bijvoorbeeld iemand slagen en verwondingen toebrengen of incest plegen in de eigen woning, maar ze is daarom niet minder strafbaar. Het argument dat zulks niet controleerbaar zou zijn, is volgens spreker een drogreden en dit geldt ook voor de aangelegenheid die thans wordt besproken. Men kan zelfs stellen dat het roken in het bijzijn van een kind dit kind schade berokkent, terwijl het weerloos is en zich hiertegen niet kan verzetten.

Specifiek voor wat de voertuigen betreft, meent de heer Vankrunkelsven dat het goedkeuren van dit wetsvoorstel een belangrijke stap zou zijn. Het gaat immers om een klein volume waarin een hoge concentratie van tabaksrook wordt gecreëerd. Een kind kan niet kiezen om al dan niet in deze wagen te moeten zitten en kan de bestuurder er niet toe verplichten om niet te roken. Het kind is dan ook een slachtoffer in alle opzichten. De situatie is helemaal niet vergelijkbaar met iemand die er bewust voor kiest om een café binnen te stappen.

Overigens wijst spreker erop dat de kans dat een kind plots sterft verdubbelt — sommigen zeggen zelfs: verdriedubbelt — wanneer het wordt blootgesteld aan rook. Ook de kans op ziektes als astma en dergelijke vergroten enorm wanneer het kind zich in een rokerige omgeving bevindt. De heer Vankrunkelsven nodigt de commissie dan ook uit om een positief advies uit te brengen aan de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.

III. ALGEMENE BESPREKING

A. Bespreking

Mevrouw Vienne merkt op dat het voorstel van de heer Fournaux c.s. niet slaat op openbare ruimten, maar op privéruimten. Vermits bovendien de wegcode wordt aangepast, meent zij dat de bespreking van deze tekst niet in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden thuishoort. Zij heeft ook ernstige twijfels bij de toepasbaarheid van de norm. Moet de verkeerspolitie alle wagens tegenhouden waarin een rokende persoon zit om te kunnen controleren of deze persoon rookt in het bijzijn van een kind? Hoe kan de politie anders het onderscheid maken tussen een minderjarige van 17 jaar en 11 maanden en een meerderjarige van 18 jaar en 1 maand? Zij zou kunnen begrijpen dat een algemeen rookverbod in de wagen wordt ingevoerd, naar analogie met het verbod om met een GSM te bellen. Het voorstel zoals het nu voorligt, lijkt echter niet realiseerbaar. Zij pleit ervoor enkel voorstellen aan te nemen die toepasbaar zijn.

De heer Ceder wenst te vernemen of de opgelegde beperking enkel zal gelden voor de bestuurder, dan

faits qui se déroulent dans le cadre privé. Par exemple, lorsque quelqu'un porte des coups et blessures à autrui ou commet un inceste à son domicile, les faits en question n'en restent pas moins punissables. L'argument selon lequel il serait impossible de contrôler pareils agissements est un faux argument, et il en va de même pour la matière qui nous occupe. On peut même affirmer que fumer en présence d'un enfant nuit à sa santé alors qu'il se trouve sans défense et qu'il ne peut pas s'y opposer.

En ce qui concerne les véhicules en particulier, M. Vankrunkelsven estime que le vote de la proposition de loi à l'examen constituerait une étape importante. Un véhicule représente en effet un volume restreint qui peut contenir une concentration élevée de fumée de tabac. Un enfant ne choisit pas de se trouver dans ce véhicule et ne peut pas interdire au conducteur de fumer. Il est donc une victime à tous points de vue. Sa situation n'est pas du tout comparable à celle d'une personne qui choisit délibérément d'entrer dans un café.

En outre, l'intervenant souligne que le risque de mort subite chez l'enfant double, voire triple selon certains, lorsqu'il est exposé à la fumée de tabac. Le risque de développer des maladies telles que l'asthme augmente aussi fortement lorsque l'enfant se trouve dans un environnement enfumé. Par conséquent, M. Vankrunkelsven invite la commission à rendre un avis positif à la commission des Finances et des Affaires économiques.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Discussion

Mme Vienne relève que la proposition de M. Fournaux et consorts ne vise pas les espaces publics, mais les espaces privés. En outre, puisque le texte tend à modifier le code de la route, elle estime que sa discussion ne doit pas avoir lieu en commission des Affaires sociales. Elle a également des doutes sérieux quant à l'applicabilité de la norme en question. Faudra-t-il que la police de la circulation arrête toutes les voitures dans lesquelles une personne fume, afin de contrôler si celle-ci fume en présence d'un enfant? Comment la police pourrait-elle faire autrement pour distinguer un mineur de 17 ans et 11 mois d'un majeur de 18 ans et 1 mois? L'intervenante pourrait comprendre que l'on veuille instaurer une interdiction générale de fumer dans les véhicules, par analogie avec l'interdiction d'utiliser un GSM. En revanche, la proposition à l'examen ne semble pas réalisable dans sa rédaction actuelle. L'intervenante plaide pour que l'on adopte uniquement des propositions applicables.

M. Ceder souhaite savoir si la restriction imposée visera uniquement le conducteur ou tous les occupants

wel voor alle personen die zich in een wagen bevinden waar ook minderjarigen aanwezig zijn. Hij pleit voor een consequente aanpak.

Volgens de heer Claes moet men rekenen op het gezond verstand van de mensen, die zelf moeten kunnen beslissen, op basis van hun gezond verstand, om al dan niet te roken in het bijzijn van kinderen, in de auto, thuis of elders. Dit behoort tot de private sfeer, in tegenstelling tot een café waar eenieder binnen en buiten mag wandelen.

Als men toch een regeling wenst uit te werken, dient dit volgens spreker eerder te gebeuren via het tegengaan van het passief roken. Dit betekent dat, wanneer een bestuurder alleen in een wagen zit, hij zelf moet kunnen beslissen om te roken of niet. Hij wijst ook op de problematiek van de controleerbaarheid: hoe kan een politieagent inschatten of de passagier 15 of 16 jaar is? Volgens de senator gaat de voorgestelde regeling te ver omdat het te veel de vrijheid beperkt.

De heer De Gucht verklaart deel uit te maken van een politieke fractie die de vrijheid hoog in het vaandel draagt. Hij is het dus eens met het uitgangspunt dat men zoveel mogelijk vrijheid moet geven aan de mensen in de veronderstelling dat deze onderling overeenkomen. Wanneer het echter gaat om een kind, heeft dit geen keuze en moet het het gedrag van de andere personen in de wagen ondergaan, bijvoorbeeld wanneer een van de ouders rookt.

Hij pleit dan ook voor een positief advies over dit wetsvoorstel, weliswaar met die aanpassing dat elkeen die zich in de wagen bevindt in het bijzijn van minderjarige kinderen niet mag roken. De controleerbaarheid vormt volgens hem geen problemen: men kan immers een kind meestal vrij makkelijk onderscheiden van een volwassene.

Mevrouw Lijnen meent dat het geen zin heeft om wetten te stemmen waarvan de toepassing in de praktijk niet controleerbaar is. Zij stelt daarom voor om een vertegenwoordiger van de parketten en een vertegenwoordiger van de wegpolitie uit te nodigen.

B. Hoorzitting

De heer Van Auloos, advocaat-generaal bij het hof van beroep te Bergen, vertegenwoordigt het college van procureurs-generaal, meer in het bijzonder in het kader van de verkeersveiligheid. Hij heeft het voorliggende wetsvoorstel bestudeerd, dat een verbod wil invoeren voor de bestuurder van een voertuig om te roken aan het stuur in het bijzijn van passagiers jonger dan 16 jaar.

d'un véhicule où se trouvent aussi des mineurs. Il préconise une approche cohérente.

Selon M. Claes, il faut compter sur le bon sens des gens qui doivent pouvoir décider eux-mêmes, avec leur bon sens, de fumer ou non en présence d'enfants dans la voiture, à la maison ou autre part. Cette liberté relève de la sphère privée, contrairement à la liberté de fumer dans un café où tout le monde peut entrer et sortir.

Si l'on souhaite malgré tout élaborer des règles, l'intervenant estime qu'il est préférable de le faire dans l'optique de la lutte contre le tabagisme passif. Cela signifie que, lorsqu'un automobiliste se trouve seul dans une voiture, ce dernier doit pouvoir décider lui-même s'il va fumer ou non. Il souligne également la problématique de la contrôlabilité: comment un agent de police peut-il évaluer si le passager a 15 ou 16 ans? Selon le sénateur, les règles proposées vont trop loin parce qu'elles restreignent la liberté de l'individu d'une manière excessive.

M. De Gucht déclare faire partie d'un groupe politique qui attache une grande importance à la liberté. Il approuve dès lors le principe selon lequel il faut donner le maximum de liberté aux individus en supposant qu'ils trouveront un terrain d'entente mutuelle. Mais lorsqu'il s'agit d'un enfant, celui-ci n'a pas le choix et doit subir le comportement des autres occupants de la voiture, par exemple lorsqu'un des parents fume.

Il plaide dès lors pour un avis positif sur la proposition de loi à l'examen, mais moyennant une adaptation de manière à ce qu'il soit interdit de fumer dans une voiture en présence d'enfants mineurs. D'après lui, la contrôlabilité ne pose aucun problème: il est en effet relativement aisé de distinguer un enfant d'un adulte, en règle générale.

Mme Lijnen estime qu'il n'est pas judicieux de voter des lois dont l'application n'est pas contrôlable dans la pratique. Aussi propose-t-elle d'inviter un représentant des parkets et un représentant de la police de la route.

B. Audition

M. Van Auloos, avocat général près la cour d'appel de Mons, représente le collège des procureurs généraux, plus particulièrement dans le cadre de la sécurité routière. Il a étudié la proposition de loi à l'examen qui vise à instaurer une interdiction de fumer au volant en présence de passagers de moins de 16 ans.

In het algemeen is het doel van dit wetsvoorstel lofwaardig. De heer Van Auloos maakt echter voorbehoud wat betreft de praktisch omzetting ervan. Dit voorbehoud betreft in eerste instantie de strijd tegen het roken zelf, waar men zich de vraag kan stellen waarom dit verbod beperkt zou worden tot passagiers jonger dan 16 jaar. Zwangere vrouwen bijvoorbeeld zijn zeker een even kwetsbare groep.

Het voorbehoud van de heer Van Auloos geldt in nog hogere mate voor de verkeersveiligheid. Het voorstel wenst een nieuw artikel in te voegen in de verkeerswetgeving. Deze wetgeving heeft als doel het verkeer op de weg te regelen, de veiligheid op de baan te garanderen en de onveiligheid te bestrijden. Alhoewel het argument van de verkeersveiligheid *in fine* wordt aangehaald in de toelichting bij het wetsvoorstel, wijst spreker er op dat roken aan het stuur een gevaar is voor alle weggebruikers, en niet enkel specifiek voor passagiers minder dan 16 jaar. Een rookverbod voor bestuurders in het gezelschap van passagiers van minder dan 16 jaar, zal geen positieve invloed uitoefenen op de verkeersveiligheid. Een algemeen rookverbod achter het stuur zou wel nuttig zijn.

Inzake verkeersveiligheid rijst de vraag naar de pertinentie van dergelijke bepaling, gelet op de huidige bepaling van artikel 8, 3° van het koninklijk besluit van 1975 die stelt dat een chauffeur steeds de controle over het voertuig moet behouden. Roken kan beschouwd worden als een element dat ertoe bijdraagt dat de chauffeur geen controle meer heeft.

De vraag werd gesteld naar aanleiding van het gebruik van een telefoon of gsm achter het stuur. Ook toen werd gesteld dat artikel 8, 3° als basis kon dienen voor een verbod. Er werd toen voor gekozen om in dit geval toch een apart artikel in de verkeerscode op te nemen om zo meer aandacht voor het probleem te creëren.

De idee om het roken achter het stuur te beteugelen is op zich een goed idee indien het wordt gekaderd in de strijd tegen het roken. Indien het de bedoeling blijft dit te kaderen in de verkeerswetgeving, is de heer Van Auloos van mening dat een veel algemenere bepaling moet worden voorzien, die rekening houdt met alle passagiers of die zelfs geldt zonder dat er passagiers aanwezig zijn.

Spreker werpt verder op dat de controle van dit feit niet eenvoudig zal zijn. Niet enkel moet er een vaststelling gebeuren, maar er zal een dubbel bewijs moeten worden geleverd: een bewijs dat de bestuurder rookt achter het stuur, en een bewijs dat de passagiers jonger zijn dan 16 jaar.

D'une manière générale, l'objet de cette proposition de loi est louable. M. Van Auloos émet toutefois des réserves quant à son exécution pratique. Ces réserves portent en premier lieu sur la lutte contre le tabagisme proprement dit, à l'égard de laquelle on est en droit de se demander pourquoi l'interdiction en question se limiterait aux passagers de moins de 16 ans. Les femmes enceintes, par exemple, sont certainement un groupe tout aussi vulnérable.

M. Van Auloos émet aussi des réserves encore bien plus nettes sur le plan de la sécurité routière. Les auteurs de la proposition souhaitent introduire un nouvel article dans le code de la route. L'objet de cette législation est de réglementer la circulation, de garantir la sécurité et de lutter contre l'insécurité sur la route. Bien que l'argument de la sécurité routière soit évoqué *in fine* dans les développements de la proposition de loi, l'intervenant souligne que fumer au volant représente un danger pour tous les usagers de la route, et pas seulement pour les passagers de moins de 16 ans en particulier. Une interdiction de fumer s'appliquant aux conducteurs en présence de passagers de moins de 16 ans n'influencera pas favorablement la sécurité routière. Une interdiction générale de fumer au volant serait en revanche bel et bien utile pour sa part.

En matière de sécurité routière, se pose la question de la pertinence d'une telle disposition, compte tenu de la disposition actuelle de l'article 8, 3°, de l'arrêté royal de 1975 qui prévoit que le conducteur doit avoir constamment le contrôle du véhicule qu'il conduit. Fumer peut être considéré comme un élément qui contribue à faire perdre au conducteur le contrôle de son véhicule.

La question avait été soulevée en rapport avec l'utilisation d'un téléphone ou d'un GSM au volant. À l'époque également, on avait considéré que l'article 8, 3°, pouvait fonder une interdiction. L'on opta finalement pour la solution consistant à insérer un article distinct dans le code de la route, de manière à attirer davantage l'attention sur ce problème.

L'idée de la répression du tabagisme au volant est bonne en soi si elle s'inscrit dans le cadre de la lutte contre le tabac. M. Auloos estime que, si l'on persiste à vouloir inscrire cette idée dans le cadre de la législation routière, il convient de prévoir une disposition beaucoup plus générale qui tienne compte de tous les passagers, voire qui soit également applicable en leur absence.

L'intervenant objecte par ailleurs que l'identification des contrevenants ne sera pas chose aisée. Il faudra non seulement effectuer un constat mais aussi fournir une double preuve: celle que le conducteur fume au volant et celle que les passagers ont moins de 16 ans.

De heer Geert Verheyen, adjunct-directeur van de directie van de Verkeerspolitie, meent dat het voorstel in elk geval vanuit het oogpunt van volksgezondheid van belang is. Als politiedienst houden zij zich echter bezig met verkeersveiligheid en tot nader order leidt het roken achter het stuur niet tot verkeersonveilige situaties, alhoewel in bepaalde omstandigheden de manipulatie van een voertuig van die aard kan zijn dat een roker zijn voertuig niet meer onder controle zou kunnen hebben. In dit geval kan men zich, zoals vorige spreker al zei, beroepen op de bestaande wetgeving.

Dit voorstel is geen prioriteit voor de politiediensten. Er worden, door overheden zoals de Staten-generaal voor de verkeersveiligheid, kwantitatieve doelstellingen opgelegd aan de politiediensten op het vlak van rijden onder invloed, dragen van de veiligheidsgordel en snelheid. Er wordt concreet verwacht ongeveer 40 miljoen voertuigen te controleren met mobiele camera's op overdreven snelheid en 1 op 5 bestuurders te controleren op het dragen van de veiligheidsgordel. Dit neemt een groot deel van de capaciteit van de dienst in beslag.

Een ander punt betreft de praktische controle van het voorgestelde verbod, wat niet evident zal zijn. De politie zal moeten vaststellen dat de bestuurder rookt en dat de passagiers jonger zijn dan 16 jaar. Dit laatste zal in sommige gevallen evident zijn, maar het is toch niet gemakkelijk om bijvoorbeeld op de autosnelweg vast te stellen dat er zich een maxi-cosi op de achterbank van een voertuig bevindt terwijl de bestuurder aan het roken is. De heer Verheyen betwijfelt of dit voorstel in de praktijk controleerbaar zal zijn. Dit betekent dat de pakkans vrij klein zal zijn, waardoor de kans op een gedragsverandering afneemt. Daarom is spreker van mening dat een preventie in dit geval meer kans op succes zou kunnen hebben dan repressieve campagnes.

C. Gedachtewisseling

Mevrouw Lanjri herinnert de commissieleden eraan dat de commissie voor de sociale aangelegenheden een advies moet uitbrengen aan de commissie voor de Financiën en de Economische aangelegenheden, waar dit wetsvoorstel zal besproken worden. De commissie voor de Sociale Aangelegenheden bespreekt enkel dit advies, en niet de inhoud van het wetsvoorstel.

De heer Fournaux verduidelijkt dat zijn wetsvoorstel wel degelijk een doelstelling nastreeft die met volksgezondheid te maken heeft. Het was niet de bedoeling de wegcode te hervormen, maar het bleek moeilijk om een geschikt reglementair kader te vinden waarin die bepaling kon worden opgenomen. De

M. Geert Verheyen, directeur adjoint de la direction de la Police de la route, estime que la proposition prend en tout cas toute son importance dans une perspective de santé publique. Toutefois, en tant que service de police, il privilégie les questions de sécurité routière et pense que le tabagisme au volant n'entraîne pas, jusqu'à nouvel ordre, de situations d'insécurité routière, bien que dans certaines circonstances, les manœuvres à effectuer à l'aide d'un véhicule soient telles qu'un fumeur pourrait en perdre le contrôle. Dans ce cas, l'on pourrait se baser, comme l'a déjà dit le précédent intervenant, sur la législation actuelle.

Cette proposition ne constitue pas une priorité pour les services de police. Des instances comme les États généraux de la sécurité routière imposent aux services de police des objectifs quantitatifs sur le plan de la conduite sous influence, du port de la ceinture de sécurité et de la vitesse. Cela signifie concrètement qu'il est demandé de contrôler la vitesse d'environ 40 millions de véhicules à l'aide de radars mobiles et de vérifier le port de la ceinture de sécurité chez un conducteur sur cinq. Ces opérations mobilisent une grande partie des capacités du service.

Un autre point à souligner est le contrôle pratique de l'interdiction proposée, qui sera loin d'être évident. La police devra constater, et que le conducteur fume et que ses passagers ont moins de 16 ans. Certes, le second élément sera parfois simple à contrôler, mais il faut quand même souligner qu'il ne sera pas évident de constater, par exemple sur autoroute, qu'un automobiliste fume au volant et qu'un maxi-cosi est installé à l'arrière de son véhicule. M. Verheyen doute de la praticabilité du contrôle concret de la mesure proposée. En conséquence, le risque d'être verbalisé sera très faible, réduisant ainsi les chances d'induire un changement de comportement. C'est la raison pour laquelle l'intervenant pense que l'on obtiendrait davantage de résultats en faisant de la prévention plutôt que de la répression.

C. Échange de vues

Mme Lanjri rappelle aux commissaires que la commission des Affaires sociales doit remettre un avis à la commission des Finances et des Affaires économiques, qui est chargée d'examiner cette proposition de loi. La discussion menée en commission des Affaires sociales ne porte que sur cet avis et pas sur le contenu de la proposition de loi.

M. Fournaux précise que sa proposition poursuit bien un objectif de santé publique. L'idée n'était pas de réformer le code de la route, mais il s'est avéré difficile de trouver le cadre réglementaire adéquat pour insérer cette disposition. L'auteur s'est inspiré de l'exemple étranger, en particulier celui des États-Unis et du

indiener baseerde zich op een buitenlands voorbeeld, met name de Verenigde Staten en Canada, die dat verbod in de wegcode hebben ingeschreven.

Persoonlijk is spreker niet gekant tegen het feit dat de bestuurder rookt wanneer hij alleen in de auto zit. Hij wil kinderen beschermen die soms aan passief roken worden blootgesteld in een afgesloten ruimte, zonder dat zij kunnen reageren.

De controle zou zeker ingewikkeld zijn tegenover jongeren van 15 à 16 jaar, maar in het geval van jonge kinderen zou het om een flagrante overtreding gaan wanneer men bijvoorbeeld een maxi-cosi op de achterbank ziet.

Hoewel, ten slotte, de toepassing van de bepaling niet gemakkelijk te controleren is, meent spreker dat de goedkeuring ervan zou bijdragen tot een mentaliteitswijziging die passief roken steeds meer stigmatiseert.

De heer Fournaux benadrukt echter dat hij niet gekant is tegen een herformulering van de bepaling of tegen het invoegen van die bepaling in een ander wettelijke kader.

Mevrouw Khattabi stipt aan dat de beoogde situatie onder artikel 8, 3°, van het koninklijk besluit van 1975 kan vallen. Zou het niet beter zijn dat artikel aan te vullen in plaats van een bepaling toe te voegen?

De heer Claes meent dat de doelstelling van het wetsvoorstel lovenswaardig is, maar hij stelt zich ook vragen bij de toepasbaarheid ervan. Een baby in een zitje op de achterbank van een voertuig is niet noodzakelijk goed zichtbaar.

Hij meent dat men dit kan oplossen door de auto als een publiek toegankelijke ruimte te beschouwen. Daar zal het misschien uiteindelijk toe leiden, maar de tijd is nog niet rijp voor die opvatting en hij pleit daar ook niet voor.

Mevrouw Lijnen meent dat de meeste mensen het eens zijn met het idee achter dit voorstel van resolutie. De meeste mensen vinden het immers schokkend op ethisch vlak om een zwangere vrouw te zien roken of om mensen te zien roken in het bijzijn van kinderen.

Het heeft echter geen zin een wet goed te keuren waarvan de uitvoering niet kan worden gecontroleerd, wat hier specifiek het geval is. De controle is al niet gemakkelijk, maar is dat ook werkelijk een opdracht voor de verkeerspolitie? En als dat zo is, wat zijn de juridische gevolgen dan bij een overtreding?

Spreker heeft dus twijfels over de doeltreffendheid van een dergelijke bepaling en stelt voor om in het advies aan de commissie voor de Financiën en de

Canada qui ont inscrit cette interdiction dans le code de la route.

Personnellement, le membre n'est pas opposé à ce que l'on fume au volant si l'on est seul en voiture. Il entend protéger les enfants qui sont parfois soumis à un tabagisme passif dans un habitacle clos sans avoir la possibilité de réagir.

Le contrôle serait certes un peu fastidieux face à des jeunes dont l'âge se situe autour de quinze ou seize ans, mais dans le cas de jeunes enfants, si l'on voit par exemple un maxi-cosi à l'arrière du véhicule, l'infraction serait flagrante.

Enfin, même si l'application de la disposition n'est pas facile à contrôler, le sénateur est d'avis que son adoption contribuerait à faire évoluer les mentalités, en particulier dans un contexte où le tabagisme passif est de plus en plus stigmatisé.

M. Fournaux souligne toutefois qu'il n'est pas opposé à une reformulation de la disposition ou à son inscription dans un autre cadre légal.

Mme Khattabi épingle l'observation selon laquelle la situation visée pourrait être couverte par l'article 8, 3°, de l'arrêté royal de 1975. Ne serait-il pas préférable de compléter cet article plutôt que d'ajouter une disposition?

M. Claes estime que le but de la proposition est louable mais il s'interroge aussi sur son applicabilité. Un bébé dans une nacelle à l'arrière du véhicule n'est pas nécessairement très visible.

Selon lui, la solution consisterait à considérer la voiture comme un établissement ouvert au public. On y viendra peut-être à terme mais les esprits ne sont pas encore mûrs pour une telle conception, pour laquelle lui-même ne plaide pas non plus.

Mme Lijnen est d'avis que la plupart des gens partagent la préoccupation qui est à l'origine de la proposition de résolution. La majorité des gens sont en effet choqués sur le plan éthique lorsqu'ils voient fumer une femme enceinte ou une personne en compagnie de jeunes enfants.

Toutefois, il est inutile d'adopter une loi dont la mise en œuvre ne peut être contrôlée, ce qui est en particulier le cas ici. Non seulement le contrôle n'est pas facile mais en outre est-ce vraiment là une tâche qui doit revenir à la police de la route? Et à supposer que ce soit le cas, quelles seront les conséquences juridiques en cas d'infraction?

L'intervenante émet donc des doutes sur l'efficacité d'une telle disposition et propose de mettre l'accent sur les difficultés de contrôle de son application dans

Economische Aangelegenheden de nadruk te leggen op de moeilijkheid om de toepassing ervan te controleren.

Mevrouw Lanjri heeft dezelfde mening ook al staat ze helemaal achter de bezorgdheid van de heer Fourneaux. Zij merkt echter op dat roken in een gesloten ruimte niet alleen schadelijk is voor kinderen; zoals een spreker al vermeldde, zijn zwangere vrouwen bijvoorbeeld ook kwetsbaar.

Spreekster stelt voor om in het advies het belang van sensibiliseringscampagnes tegen het roken in gesloten ruimtes te benadrukken. Preventie is uiteraard een bevoegdheid van de gemeenschappen, maar de commissie kan hen ertoe bewegen dat aspect zeer ernstig te nemen, wat trouwens al deels het geval is. De commissie zou de minister moeten aanbevelen dat onderwerp op de agenda van de interministeriële conferentie Volksgezondheid te plaatsen.

Mevrouw Lijnen voegt eraan toe dat de commissie zich ertoe zou kunnen verbinden om in overleg met de bevoegde ministeriële kabinetten na te denken over hoe men het best kan communiceren om tot een mentaliteitswijziging te komen, zodat men veeleer op een preventieve dan op een repressieve manier te werk gaat.

Mevrouw Franssen deelt mee dat de commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement, de nieuwe doelstellingen van volksgezondheid aan het bespreken is en dat men diep ingaat op het aspect van de persoonlijke levenssfeer.

De heer Seminara meent dat roken terwijl men rijdt toch een ernstig veiligheidsprobleem op de weg vormt. Hierover moet worden nagedacht.

De heer Verheyen is het eens met de idee dat roken terwijl men rijdt gevaarlijk kan zijn op de weg maar hij herhaalt dat controle mogelijk moet zijn, zo niet blijft de bepaling dode letter.

IV. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN ADVIES

Op basis van de algemene bespreking stelt de rapporteur voor het volgend advies te verstrekken aan de commissie voor de Financiën en de Economische aangelegenheden :

« Voorstel van advies van de rapporteur

Uit de gedachtewisseling kunnen we een aantal punten onthouden.

1. De bedoeling van dit wetsvoorstel is lovenswaardig, maar er worden meteen bedenkingen geuit

l'avis à rendre à la commission des Finances et Affaires économiques.

Mme Lanjri partage les avis qui viennent d'être émis même si elle souscrit tout à fait à la préoccupation de M. Fourneaux. Elle remarque toutefois que fumer dans un endroit clos n'est pas seulement nocif pour les enfants; comme l'a dit un orateur, les femmes enceintes, par exemple, sont également des personnes vulnérables.

La sénatrice suggère de souligner dans l'avis l'importance de campagnes de sensibilisation visant à éviter le tabagisme dans des endroits clos. La compétence de prévention relève évidemment des communautés, mais la commission peut les inviter à prendre cet aspect très au sérieux, ce qui est d'ailleurs déjà en partie le cas. La commission devrait recommander au ministre d'aborder ce sujet en conférence interministérielle de la Santé publique.

Mme Lijnen ajoute que la commission pourrait s'engager à réfléchir, en concertation avec les cabinets ministériels compétents, à la manière la plus adéquate de communiquer afin de modifier les comportements, cela dans le but d'agir de manière préventive plutôt que répressive.

Mme Franssen informe qu'au Parlement flamand, la commission du Bien-être, de la Santé publique et de la Famille est en pleine discussion des nouveaux objectifs de Santé publique et que la sphère de la vie privée est sérieusement abordée.

M. Seminara est d'avis que fumer au volant pose quand même un sérieux problème de sécurité routière. La question demande réflexion.

M. Verheyen confirme l'idée que fumer au volant peut être source de danger sur la route mais il répète que le contrôle doit être possible, à défaut de quoi la disposition restera lettre morte.

IV. DISCUSSION DE LA PROPOSITION D'AVIS

Sur la base de la discussion générale, la rapporteuse propose d'émettre l'avis suivant à l'intention de la commission des Finances et des Affaires économiques :

« Proposition d'avis de la rapporteuse

Plusieurs points peuvent être relevés de l'échange qui a eu lieu.

1. L'objet de cette proposition de loi est louable mais, d'emblée, des réserves sont émises quant à

over de praktische uitvoering en ook over het toezicht op de maatregelen die zouden worden ingevoerd.

2. Wat de bedenkingen rond verkeersveiligheid betreft, zou het volgens sommigen nuttiger kunnen zijn om roken achter het stuur in het algemeen te verbieden.

3. Het is tevens van belang om uit te maken of men het wetsvoorstel wil situeren in het kader van de strijd tegen roken of in het kader van de verkeerswetgeving. Wat verkeersveiligheid betreft, bestaan er reeds bepalingen zoals artikel 8, 3°, van het koninklijk besluit van 1975 dat iedere bestuurder verplicht om steeds controle te hebben over het voertuig dat hij bestuurt.

4. Het wetsvoorstel is zeker belangrijk vanuit het oogpunt van de volksgezondheid, maar vormt geen prioriteit voor de politiediensten.

5. De commissie wil tot slot het belang benadrukken van de bewustwordingscampagnes om roken in gesloten ruimten te voorkomen.

6. De commissie raadt de minister van Volksgezondheid dan ook aan om dit thema aan te kaarten tijdens de interministeriële conferentie Volksgezondheid.»

Er worden geen opmerkingen gemaakt over het voorstel van advies van de rapporteur.

V. STEMMINGEN

Het advies wordt aangenomen met 7 stemmen bij 2 onthoudingen.

De heer Fourneaux wenst zijn onthouding te verklaren. Hij begrijpt perfect de redenen die de commissie ertoe hebben aangezet om dit advies aan te nemen en kan zich hier grotendeels in vinden. Als hoofdindieners van het wetsvoorstel, dat de zorg van voor de volksgezondheid voorop stelt, wenst de heer Fourneaux zich echter te onthouden bij de stemming. Hij is ervan overtuigd dat dit debat op een later tijdstip opnieuw zal worden gevoerd in de Senaat.

Dit verslag is goedgekeurd met eenparigheid van de 9 aanwezige leden.

De rapporteur,
Christiane VIENNE.

De voorzitter,
Nahima LANJRI.

l'exécution pratique du dispositif et aussi au contrôle des mesures qui seraient mises en place.

2. *Par rapport aux réserves qui concernent la sécurité routière, il apparaît à certains qu'une interdiction générale de fumer au volant pourrait être plus utile.*

3. *Il importe également de déterminer si l'on veut inscrire la proposition de loi dans le cadre de la lutte contre le tabagisme ou dans le cadre de la législation routière. En matière de sécurité routière, des dispositions existent déjà, tel l'article 8, 3°, de l'arrêté royal de 1975 imposant à tout conducteur d'avoir toujours le contrôle du véhicule qu'il conduit.*

4. *La proposition de loi prend certainement toute son importance dans une perspective de Santé publique mais elle ne constitue pas une priorité pour les services de police.*

5. *La commission tient enfin à souligner l'importance qu'il convient d'accorder aux campagnes de sensibilisation visant à éviter le tabagisme dans les endroits clos.*

6. *La commission recommande ainsi au ministre de la Santé publique d'aborder ce thème en conférence interministérielle de la Santé publique.»*

La proposition d'avis de la rapporteuse ne donne lieu à aucune observation.

V. VOTES

L'avis est adopté par 7 voix et 2 abstentions.

M. Fournaux souhaite justifier son abstention. Il comprend parfaitement les raisons qui ont poussé la commission à adopter cet avis auquel il peut souscrire en grande partie. Toutefois, en tant qu'auteur principal de la proposition de loi à l'examen visant à faire primer la santé publique, M. Fournaux s'est abstenu lors du vote. Il est persuadé que ce débat sera à nouveau mené au Sénat ultérieurement.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 9 membres présents.

La rapporteuse,
Christiane VIENNE.

La présidente,
Nahima LANJRI.